

Od marketingu samorządowego do prezydenckiego...

Pod redakcją:

Agnieszki Kasińskiej-Metryki

Roberta Wiszniowskiego

Magdaleny Molendowskiej

Kielce 2015

Redaktorzy naukowci wydania:

dr hab. prof. UJK Agnieszka Kasińska-Metryka

dr hab. prof. UW r Robert Wiszniowski

dr Magdalena Molendowska

Recenzent:

prof. zw. dr hab. Andrzej Jabłoński (Uniwersytet Wrocławski)

© Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ISBN 978-83-65139-28-3

Wydawca:

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Skład komputerowy i projekt okładki:

UMBO. Technika i Multimedia Zdzisław Nowak

e-mail: info@umbo.net.pl

Druk i oprawa:

Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

25-369 Kielce, ul. Żeromskiego 5, tel. (41) 349-72-65

dr Agnieszka Łukasik-Turecka
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

7 GRZECHÓW GŁÓWNYCH KOMITETÓW WYBORCZYCH POPEŁNIANYCH W OBSZARZE NIEODPŁATNYCH AUDYCJI WYBORCZYCH W PUBLICZNYM RADIU

Wprowadzenie

Poruszając problematykę wykorzystania radia w kontekście emisji na jego falach reklam wyborczych zazwyczaj podkreślamy słabość tego nośnika reklam. Nie dzieje się to bez przyczyny: słuchanie radia niejako w tle innych czynności, odbiór treści ograniczony jedynie do zmysłu słuchu, wysoka fragmentacja rynku i duże rozproszenie odbiorców to najczęstsze przyczyny takiego stanu rzeczy przywoływane w literaturze przedmiotu. Wady nośnika automatycznie przekładają się na wady emitowanych reklam, które są trudne do wychwycenia i słabo zapadają w pamięć. Stan ten powoduje, że radiowa reklama wyborcza nie cieszy się dużym zainteresowaniem w sztabach komitetów wyborczych bez względu na rodzaj kampanii i to bynajmniej nie ze względu na koszty produkcji czy emisji, które, w porównaniu chociażby z kosztami reklamy telewizyjnej, są niskie.

W ostatniej fazie kampanii tj. na 15 dni przed jej końcem na antenie radia publicznego i jego regionalnych rozgłośni częściej usłyszeć można radiową reklamę wyborczą za sprawą emisji nieodpłatnych audycji wyborczych. Komitety wyborcze, które złożą odpowiednie wnioski o przydział czasu antenowego w danej rozgłośni nie ponoszą kosztów emisji ani realizacji nagrań, chyba, że materiał do emisji zdecydują się przygotować poza rozgłośnią. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie najważniejszych błędów-grzechów, które popełniają komitety wyborcze w obszarze nieodpłatnych audycji wyborczych w publicznym radiu.

Nieodpłatne audycje wyborcze w radiu publicznym

Nieodpłatne audycje wyborcze w czterech głównych programach Polskiego Radia i jego regionalnych rozgłośniach to jeden ze sposobów dotarcia kandydatów do potencjalnych wyborców. Jego podstawową zaletą jest to, że komitety wyborcze nie ponoszą kosztów produkcji i emisji materiałów emitowanych w czasie tych audycji.

Wprowadzone na mocy przepisów prawa nieodpłatne audycje, obwarowane różnymi wymogami przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji¹ posiadają liczne mankamenty, które zmniejszają szanse kandydatów na skuteczne dotarcie z przekazem do słuchacza–wyborcy. Do wad nieodpłatnych audycji wyborczych zaliczyć możemy: narzuconą przez KRRiT porę emisji audycji (w większości przypadków niekorzystną²), grupowanie audycji w kilkudziesięciominutowe bloki wyborcze (nie do „stawienia” dla słuchacza–wyborcy), co powoduje szum informacyjny, losową kolejność prezentacji³, jak również narzuconą, tym razem przez daną rozgłośnię, długość pojedynczej audycji.

Materiał i okres badawczy

Materiałem badawczym były nieodpłatne audycje wyborcze komitetów wyborczych emitowane na antenie Radia Lublin S.A. – regionalnej rozgłośni Polskiego Radia⁴ w trakcie kampanii wyborczych w Polsce w latach 2011-2014. Zgodnie z Rozporządzeniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 12 lipca 2011 r., emitowane one były w okresie od 15. dnia przed dniem głosowania do dnia zakończenia kampanii wyborczej⁵.

W przypadku kampanii przed wyborami do Sejmu i Senatu RP, nieodpłatne audycje wyborcze emitowane były w Radiu Lublin S. A. w okresie od 26 września do 7 października 2011 roku (z wyłączeniem soboty i niedzieli). Początek bloków audycji komitetów wyborczych w ramach kampanii przed wyborami do Sejmu RP zaplanowano na g. 14.10, rozpoczęcie bloków audycji komitetów wyborczych w ramach kampanii do Senatu RP ustalono na g. 13.10, zaś początek wyodrębnionych bloków audycji komitetów wyborczych, które wyraziły wolę prowadzenia kampanii na antenie Radia Lublin do Sejmu i Senatu łącznie – na g. 19.10, 20.10 i 21.10⁶.

Nieodpłatne audycje wyborcze uprawnionych komitetów wyborczych biorących udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego emitowane były od 10 do 23 maja 2014 roku. Początek bloków audycji komitetów wyborczych w ramach kampanii przed wyborami do Parlamentu Europejskiego zaplanowano w soboty na g. 14.10 i 21.10, w pozostałe dni na 13.10 i 21.10⁷.

¹ Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 12 lipca 2011 r. [w:] Dz.U. Nr 154, poz. 915; Dz.U. Nr 193, poz. 1146.

² Zob. szerzej: Agnieszka Łukasik-Turecka, *Audytywna reklama wyborcza jako narzędzie komunikowania politycznego* [w:] *Komunikacja społeczna – tendencje, problemy, wyzwania*, (red.) M. Podkowińska, Wydawnictwo SGGW, Warszawa: Wydawnictwo SGGW, 2014, s. 31-40.

³ Zob. szerzej: M. Kolczyński, *Strategie komunikowania politycznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2007, s. 342-343; S. Jędrzejewski, *Radio renesans. Od monopolu do konkurencji*, Warszawa: Wydawnictwo AKT, 1997, s. 113.

⁴ W tekście stosuję zamiennie nazwy Radio Lublin S.A, Radio Lublin i Polskie Radio Lublin.

⁵ Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 12 lipca 2011 r. [w:] Dz.U. Nr 154, poz. 915; Dz.U. Nr 193, poz. 1146, paragraf 4.

⁶ Dokument Radia Lublin S.A. wręczany pełnomocnikom komitetów wyborczych podczas kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2011 roku.

⁷ Dokument Radia Lublin S.A. wręczany pełnomocnikom komitetów wyborczych podczas kampanii przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku.

Z kolei w przypadku kampanii przed wyborami samorządowymi w 2014 roku, nieodpłatne audycje wyborcze emitowane były od 1 do 14 listopada 2014 r. Bloki audycji komitetów wyborczych, które zadeklarowały łączne prowadzenie kampanii wyborczej, rozpoczynały się o g. 13.10 (z wyjątkiem dnia 8 listopada), o g. 14.10 (z wyjątkiem dnia 8 listopada) oraz o g. 21.10. Bloki audycji z kandydatami na radnych emitowane były w dniach 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 i 14 listopada 2014 r. od g. 19.10, a bloki audycji służące promocji kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast emitowane były w dniach 6 i 13 listopada 2014 r. od g. 19.10⁸.

Materiał badawczy obejmował nieodpłatne audycje wyborcze wszystkich komitetów wyborczych uprawnionych do nadawania tego typu audycji. Zastosowaną metodą była analiza ilościowa i jakościowa.

Poniżej (tabela 1) przedstawiono uprawnione komitety wyborcze i ilość przyznanego im nieodpłatnego czasu antenowego na antenie Radia Lublin przed wyborami do Sejmu i Senatu RP w 2011 roku.

Tabela 1. Uprawnione komitety wyborcze i przyznany im nieodpłatny czas antenowy na antenie Radia Lublin przed wyborami do Sejmu i Senatu RP w 2011 roku

Lp.	Komitet wyborczy	Przyznany nieodpłatny czas antenowy
1.	KWW Bartnika Łukasza	697 sekund (Senat)
2.	KWW Izabelli Sierakowskiej	697 sekund (Senat)
3.	KWW Marii Olszak-Winiarskiej	697 sekund (Senat)
4.	KW Nasz Dom Polska-Samoobrona Andrzeja Leppera	4279 sekund (audycje łączne)
5.	KWW Paweł Policzkiewicz	697 sekund (Senat)
6.	KW Platforma Obywatelska RP	9988 sekund (audycje łączne)
7.	KW Polska Jest Najważniejsza	7897 sekund (audycje łączne)
8.	KW Polska Partia Pracy-Sierpień 80	9988 sekund (audycje łączne)
9.	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	11382 sekundy (audycje łączne)
10.	KW Prawo i Sprawiedliwość	11382 sekundy (audycje łączne)
11.	KW Ruch Palikota	7200 sekund (Sejm)
12.	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej	7200 sekund (Sejm) oraz 3485 sekund (Senat)

Źródło: Dokument Radia Lublin S. A. wręczany pełnomocnikom komitetów wyborczych podczas kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2011 roku.

W tabeli 2 przedstawiono uprawnione komitety wyborcze i ilość przyznanego im nieodpłatnego czasu antenowego na antenie Radia Lublin przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku.

⁸ Na podstawie harmonogramu wylosowanych audycji.

Tabela 2. Uprawnione komitety wyborcze i przyznany im nieodpłatny czas antenowy na antenie Radia Lublin przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku

Lp.	Komitet wyborczy	Przyznany nieodpłatny czas antenowy
1.	KW Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	7200 sekund
2.	KWW Ruch Narodowy	7200 sekund
3.	KKW Sojusz Lewicy Demokratycznej-Unia Pracy	7200 sekund
4.	KW Prawo i Sprawiedliwość	7200 sekund
5.	KKW Europa Plus Twój Ruch	7200 sekund
6.	KW Polska Razem Jarosława Gowina	7200 sekund
7.	KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	7200 sekund
8.	KW Platforma Obywatelska RP	7200 sekund
9.	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	7200 sekund
10.	KW Demokracja Bezpośrednia	7200 sekund

Źródło: Badania własne⁹.

Tabela 3 przedstawia uprawnione komitety wyborcze i ilość przyznanego im nieodpłatnego czasu antenowego na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje łączne.

Tabela 3. Uprawnione komitety wyborcze i przyznany im nieodpłatny czas antenowy na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje łączne

Lp.	Komitet wyborczy	Przyznany nieodpłatny czas antenowy – audycje łączne
1.	KWW Wspólny Lublin	172 sekundy
2.	KW Twój Ruch	488 sekund
3.	KWW Porozumienie Samorządowe Wspólna Sprawa	1200 sekund
4.	KW Demokracja Bezpośrednia	352 sekundy
5.	KWW Marcina Zamojskiego	136 sekund
6.	KW Zamojskie Stowarzyszenie Samorządowe	1092 sekundy
7.	KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	1048 sekund
8.	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	34632 sekundy
9.	KWW Razem Dla Rozwoju	370 sekund
10.	KWW Ruch Narodowy	639 sekund
11.	KWW Teresy Kot	334 sekundy
12.	KW Prawo i Sprawiedliwość	31244 sekundy
13.	KWW Nasz Chełm	136 sekund
14.	KW Platforma Obywatelska	4947 sekund
15.	KWW Nowa Prawica Chełm Bez Kłamstw	136 sekund

Źródło: Badania własne¹⁰.

⁹ Na podstawie dokumentu Radia Lublin S.A. wręczanego pełnomocnikom komitetów wyborczych podczas kampanii przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku.

Tabela 4 przedstawia uprawnione komitety wyborcze i ilość przyznanego im nieodpłatnego czasu antenowego na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje promujące kandydatów na wójtów, burmistrzów, prezydentów.

Tabela 4. Uprawnione komitety wyborcze i przyznany im nieodpłatny czas antenowy na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje promujące kandydatów na wójtów, burmistrzów, prezydentów

Lp.	Komitet wyborczy	Przyznany nieodpłatny czas antenowy – audycje promujące kandydatów na wójtów, burmistrzów, prezydentów
1.	KWW Hanny Mazurkiewicz	64 sekundy
2.	KKW SLD Lewica Razem	892 sekundy
3.	KWW Ryszarda Sobczuka Gospodarne Miasto	64 sekundy
4.	KWW Samorządowa Wspólnota Rodzinna	64 sekundy
5.	KWW Lubelska Lewica Razem	64 sekundy

Źródło: Badania własne¹¹.

Tabela 5 przedstawia uprawnione komitety wyborcze i ilość przyznanego im nieodpłatnego czasu antenowego na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje promujące kandydatów na radnych wszelkich szczebli.

Tabela 5. Uprawnione komitety wyborcze i przyznany im nieodpłatny czas antenowy na antenie Radia Lublin przed wyborami samorządowymi w 2014 roku – audycje promujące kandydatów na radnych wszelkich szczebli

Lp.	Komitet wyborczy	Przyznany nieodpłatny czas antenowy – audycje promujące kandydatów na radnych wszelkich szczebli
1.	KWW Hanny Mazurkiewicz	270 sekund
2.	KKW SLD Lewica Razem	7144 sekundy
3.	KWW Ryszarda Sobczuka Gospodarne Miasto	378 sekund
4.	KWW Samorządowa Wspólnota Rodzinna	306 sekund
5.	KWW Lubelska Lewica Razem	108 sekund
6.	KWW Wspólny Zamość	72 sekundy
7.	KW Liga Polskich Rodzin	90 sekund

Źródło: Badania własne¹².

¹⁰ Na podstawie dokumentu Radia Lublin S.A. wręchanego pełnomocnikom komitetów wyborczych podczas kampanii przed wyborami samorządowymi w 2014 roku.

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem.

Na podstawie analizy nieodpłatnych audycji wyborczych wyemitowanych na antenie Radia Lublin S.A. podczas trzech ostatnich kampanii wyborczych sformułowano następujące błędy-grzechy komitetów wyborczych popełniane w obszarze nieodpłatnych audycji wyborczych w radiu publicznym:

Grzech 1. Komitety wyborcze nie wykorzystują w całości przyznanego im czasu antenowego

Zmiany, które weszły w życie wraz z nowym Kodeksem wyborczym w 2011 roku zobowiązują komitety wyborcze, które chcą korzystać z darmowego czasu antenowego w publicznym mediach, w tym i radiu, do wystąpienia o to z wnioskiem do regionalnej rozgłośni, zgodnie z obszarem nadawania rozgłośni określonym w rozporządzeniu KRRiT. Mimo włożonego wysiłku, na który składają się: napisanie i złożenie wniosku, ewentualna obecność pełnomocnika wyborczego podczas losowania terminów i kolejności emisji, nie wszystkie komitety wyborcze ostatecznie wykorzystują przydzielony im nieodpłatny czas antenowy.

Na trzy przeanalizowane kampanie wyborcze aż w dwóch (do Parlamentu Europejskiego i samorządowej w 2014 roku) miały miejsce sytuacje, w których niektóre komitety wyborcze nie wykorzystały w pełni przyznanego im czasu antenowego.

Poniżej (tabela 6) przedstawiono wyniki badań dotyczące niewykorzystanego czasu na antenie Radia Lublin podczas kampanii wyborczej do PE w 2014 roku.

Tabela 6. Niewykorzystany czas antenowy przez uprawnione komitety wyborcze podczas kampanii przed wyborami do PE w 2014 roku

Lp.	Komitet wyborczy	Niewykorzystany nieodpłatny czas antenowy
1.	Komitet Wyborczy Wyborców Ruch Narodowy	720 sekund
2.	KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	360 sekund
3.	Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP	720 sekund
4.	Komitet Wyborczy Demokracja Bezpośrednia	1440 sekund

Źródło: Badania własne¹³.

Z kolei w tabeli 7 przedstawiono wyniki badań dotyczące niewykorzystanego czasu na antenie Radia Lublin podczas samorządowej kampanii wyborczej w 2014 roku.

Z przeanalizowanego materiału wynika, że komitety reprezentujące duże ugrupowania, od dłuższego czasu funkcjonujące na scenie politycznej, nie dopilnowały czasu emisji i nie złożyły audycji na czas. Świadczyć o tym może fakt, że niewykorzystany czas antenowy nie zawsze dotyczy pierwszych dla danego komitetu audycji. Nierzadko audycja danego komitetu nie pojawia się po kilku dniach emisji nieodpłatnych audycji wyborczych, a przecież nawet jeśli kandydaci danego komitetu nie zdążyli przy-

¹³ Na podstawie informacji z bloków wyborczych zawierających nieodpłatne audycje wyborcze, Polskie Radio Lublin, z dn.: 10.05.2014, g. 14.10, 21.10; 11.05.2014, g. 13.10, 21.10; 13.05.2014, g. 13.10.

gotować materiału na nową audycję, to pełnomocnik może zlecić ponowne odtworzenie audycji już wyemitowanej. Nie zawsze tak się jednak dzieje, co skutkuje zmarnowaniem przyznanego wcześniej czasu antenowego.

W przypadku małych komitetów przygotowywanie audycji najprawdopodobniej się po prostu nie opłaca, o czym poniżej.

Tabela 7. Niewykorzystany czas antenowy przez uprawnione komitety wyborcze podczas kampanii samorządowej w 2014 roku.

Lp.	Komitet wyborczy	Niewykorzystany nieodpłatny czas antenowy
1.	KWW Razem Dla Rozwoju	370 sekund
2.	KWW Samorządowa Wspólnota Rodzinna	434 sekundy
3.	KKW SLD Lewica Razem	892 sekundy
4.	KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	262 sekundy
5.	KWW Marcina Zamoyskiego	136 sekund
6.	KWW Ryszarda Sobczuka Gospodarne Miasto	442 sekundy
7.	KWW Wspólny Zamość	72 sekundy

Źródło: Badania własne¹⁴.

Grzech 2. Brak znajomości zasad podziału czasu antenowego

Grzech drugi jest związany z pierwszym. Nieznajomość zasad podziału czasu antenowego przyczynia się do niewykorzystania przyznanego nieodpłatnego czasu na radiowej antenie przez niewielkie komitety wyborcze, czy komitety, które zarejestrowały niewiele list. Jeśli komitet wyborczy reprezentujący dużą partię czy ugrupowanie rejestruje na obszarze nadawania danej rozgłośni np. 1500 list, a mały komitet – 15, to czas przyznany temu pierwszemu będzie 100-krotnie większy. Pierwszy zatem otrzyma czas do wykorzystania w godzinach, drugi zaś – w minutach. Przygotowanie zatem materiału na jedną czy dwie kilkunastominutowe audycje, nagranie spotu w studiu zewnętrznym bądź obecność pełnomocnika przy nagraniu spotu w radiowym studiu wymaga czasu, który przy tak niewielkiej liczbie audycji wyborczych nie przełoży się na oczekiwany efekt. Ten czas małe komitety mogą przeznaczyć chociażby na rozwieszanie plakatów. Niewykorzystany czas przez niewielkie komitety wyborcze widoczny był przede wszystkim podczas samorządowej kampanii wyborczej w 2014 roku, kiedy to nie wyemitowano żadnej audycji takich komitetów, jak KWW Ryszarda Sobczuka Gospodarne Miasto, KWW Razem dla Rozwoju, KWW Marcina Zamoyskiego czy KWW Wspólny Zamość, z powodu nie dostarczenia przez pełnomocników tych komitetów materiału na audycje wyborcze¹⁵.

¹⁴ Na podstawie informacji z bloków wyborczych zawierających nieodpłatne audycje wyborcze, Polskie Radio Lublin, z dn.: 2.11.2014, g. 14.10; 4.11.2014, g. 19.10; 6.11.2014, g. 19.10; 7.11.2014, g. 14.10; 9.11.2014, g. 19.10; 10.11.2014, g. 19.10; 11.11.2014, g. 13.10, 19.10; 13.11.2014, g. 19.10; 14.11.2014, g. 19.10.

¹⁵ Bloki wyborcze zawierające nieodpłatne audycje wyborcze, Polskie Radio Lublin, z dn.: 2.11.2014, g. 14.10; 7.11.2014, g. 14.10; 10.11.2014, g. 19.10; 11.11.2014, g. 13.10, 19.10; 13.11.2014, g. 19.10; 14.11.2014, g. 19.10.

Grzech 3. Planując treść nieodpłatnych audycji wyborczych ich autorzy zapominają o konieczności powtarzania nazwy komitetu

Komitety wyborcze w bardzo różny sposób wykorzystują przydzielony im czas antenowy. Często są to krótkie wypowiedzi czy hasła wyborcze poszczególnych kandydatów, zazwyczaj przeplatane jinglem i nazwą komitetu wyborczego. W takim przypadku słuchacz-wyborca ma możliwość zorientowania się, kandydatów którego komitetu akurat słucha. Inaczej jest, gdy komitet wykorzystuje daną audycję wyborczą, aby przybliżyć program jednego kandydata ze swej listy. Wówczas kilka minut audycji przeznaczone jest na monolog kandydata, który zazwyczaj po przedstawieniu na początku siebie i komitetu, z list którego kandyduje, dopiero na końcu audycji przypomina nazwę komitetu. Słuchacz, który w trakcie audycji włączy radio, często nie jest w stanie zidentyfikować kandydata ani komitetu, z którego kandydat startuje. Wyraźnie widać to na przykładzie audycji KKW SLD Lewica Razem z samorządowej kampanii wyborczej 2014 roku¹⁶.

Grzech 4. Kandydaci nagrywając treści, które będą emitowane w ramach nieodpłatnych audycji wyborczych zapominają o przedstawianiu się

Identyfikacja kandydata jest bardzo istotna, a bywa utrudniona zwłaszcza w przypadku radiowych prezentacji. Kandydaci funkcjonujący wcześniej na scenie politycznej, rozpoznawalni po głosie nie muszą przywiązywać dużej wagi do przypominania swojego nazwiska. Pozostali, a takich jest większość, w trakcie przygotowywania materiału do audycji wyborczej powinni pamiętać nie tylko o jednorazowym przedstawieniu się, ale co najmniej kilkukrotnym wkomponowaniu swojego nazwiska w treść audycji. Słuchacz zainteresowany treścią wypowiedzi kandydata powinien mieć możliwość szybkiej identyfikacji jego osoby. Często jednak tak nie jest. Nagminne jest przedstawianie się kandydatów jedynie na początku wypowiedzi, zdarzają się również sytuacje, że kandydaci nie podają swojego nazwiska podczas całej prezentacji. O ile jest to zrozumiałe w przypadku lektora prezentującego program partii, o tyle w przypadku poszczególnych kandydatów jest to pozbawione sensu. Sytuację taką mogli zaobserwować słuchacze audycji Komitetu Wyborczego Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke¹⁷ w kampanii przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku. Jedna z kandydatek reprezentująca ten komitet nie przedstawiła się w żadnej z wyemitowanych audycji. Z kolei zbyt rzadkie przypomnianie nazwiska można zarzucić kandydatom Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Sojusz

¹⁶ Nieodpłatna audycja Koalicyjnego Komitetu Wyborczego SLD Lewica Razem, Polskie Radio Lublin, z dn.: 1.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 3, 4; 2.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 4; 3.11.2014, g. 19.10, nr 1, 3, 4; 4.11.2014, g. 19.10, nr 2, 3, 4; 5.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 3, 4; 7.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 3, 4; 8.11.2014, g. 19.10, nr 1, 3, 4; 9.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2; 10.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2; 11.11.2014, g. 19.10, nr 1, 3, 4; 12.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 3, 4; 14.11.2014, g. 19.10, nr 1, 2, 3.

¹⁷ Nieodpłatna audycja Komitetu Wyborczego Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke, Polskie Radio Lublin, z dn.: 14.05.2014, g. 13.10, nr 2; 14.05.2014, g. 21.10, nr 4; 15.05.2014, g. 13.10, nr 6; 15.05.2014, g. 21.10, nr 5; 16.05.2014, g. 13.10, nr 5; 17.05.2014, g. 14.10, nr 4; 17.05.2014, g. 21.10, nr 5, 6; 18.05.2014, g. 13.10, nr 4; 18.05.2014, g. 21.10, nr 5; 19.05.2014, g. 13.10, nr 6; 20.05.2014, g. 21.10, nr 1; 21.05.2014, g. 21.10, nr 7; 22.05.2014, g. 21.10, nr 3, 6; 23.05.2014, g. 21.10, nr 3, 5, 6, 7.

Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy z kampanii wyborczej do PE w 2014 roku, którzy podczas sześciominutowej audycji przedstawiali się tylko raz lub dwa razy¹⁸.

Grzech 5. Brak pomysłu na wypełnienie kilkuminutowej audycji wyborczej

Nieodpłatny czas antenowy wykorzystywany jest przez uprawnione komitety w bardzo różny sposób. Niektóre zamieszczają w swych audycjach treści spotów emitowanych w stacjach telewizyjnych; mimo braku wizji uważny odbiorca mediów z łatwością rozpozna znany mu spot reklamujący kandydata czy partię. Ten sposób wykorzystania nieodpłatnego czasu na antenie radiowej charakterystyczny jest dla komitetów, których budżet kampanijny pozwala na przygotowanie profesjonalnych spotów telewizyjnych. Aby jednak dany spot audiowizualny można było z powodzeniem wykorzystać również na antenie radiowej należy to wcześniej zaplanować i ułożyć treść wypowiedzi również pod kątem radia jako nośnika reklam. W przeciwnym razie nie da się uniknąć wpadek podobnych do błędu Komitetu Wyborczego Demokracja Bezpośrednia z kampanii przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku, którego materiał zaczynał się słowami: „Cześć, mam na imię Maciek i jak widzicie po moim stroju, nie jestem politykiem (...)”¹⁹.

Komitety dysponujące mniejszym budżetem, bądź nie mające innego pomysłu na wypełnienie przyznanego im czasu antenowego, często zamieszczają krótkie wypowiedzi czy hasła wyborcze kandydatów, bądź przeznaczają całe audycje na monolog jednego kandydata. Ten ostatni sposób znalazł odzwierciedlenie m.in. w audycjach Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy podczas kampanii wyborczej przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku. Prawie wszystkie (poza jedną) sześciominutowe audycje tego komitetu przeznaczono na wypowiedzi pojedynczych osób, które przez sześć minut prezentowały swoje życiorysy, dorobek i plany w przypadku uzyskaniu mandatu²⁰. Najmniej atrakcyjnym sposobem wydaje się być jednak odczytywanie na antenie radiowej całych list kandydatów, czego przykładem były audycje Komitetu Wyborczego Polskie Stronnictwo Ludowe z kampanii parlamentarnej w 2011 roku²¹.

¹⁸ Nieodpłatna audycja Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy, Polskie Radio Lublin, z dn.: 10.05.2014, g. 21.10, nr 5; 11.05.2014, g. 13.10, nr 2; 12.05.2014, g. 21.10, nr 5; 13.05.2014, g. 21.10, nr 3; 15.05.2014, g. 13.10, nr 7; 16.05.2014, g. 13.10, nr 6; 16.05.2014, g. 21.10, nr 6; 17.05.2014, g. 14.10, nr 5, 6; 17.05.2014, g. 21.10, nr 3; 18.05.2014, g. 13.10, nr 7; 18.05.2014, g. 21.10, nr 3, 4; 19.05.2014, g. 21.10, nr 6; 20.05.2014, g. 13.10, nr 2; 20.05.2014, g. 21.10, nr 5; 21.05.2014, g. 21.10, nr 1, 4; 22.05.2014, g. 21.10, nr 1; 23.05.2014, g. 21.10, nr 4.

¹⁹ Nieodpłatna audycja Komitetu Wyborczego Demokracja Bezpośrednia, Polskie Radio Lublin, z dn.: 12.05.2014, g. 13.10, nr 7; 12.05.2014, g. 21.10, nr 4; 14.05.2014, g. 13.10, nr 1; 15.05.2014, g. 21.10, nr 2, 6; 18.05.2014, g. 13.10, nr 2; 18.05.2014, g. 21.10, nr 6, 7; 20.05.2014, g. 13.10, nr 3; 20.05.2014, g. 21.10, nr 2; 21.05.2014, g. 13.10, nr 6; 21.05.2014, g. 21.10, nr 5; 22.05.2014, g. 13.10, nr 7; 22.05.2014, g. 21.10, nr 4; 23.05.2014, g. 13.10, nr 1; 23.05.2014, g. 21.10, nr 8.

²⁰ Ibidem.

²¹ Nieodpłatna audycja Komitetu Wyborczego Polskie Stronnictwo Ludowe, Polskie Radio Lublin, z dn.: 26.09.2011, g. 20.10, nr 2; 26.09.2011, g. 21.10, nr 2; 27.09.2011, g. 19.10, nr 2, 3; 27.09.2011, g. 20.10, nr 5; 28.09.2011, g. 19.10, nr 4; 28.09.2011, g. 21.10, nr 5; 29.09.2011, g. 20.10, nr 2; 29.09.2011,

Grzech 6. Przeznaczanie kilkuminutowej audycji dla jednego kandydata

Kolejnym grzechem komitetów wyborczych jest właśnie jeden z pomysłów na „zapełnienie” audycji wyborczej, a mianowicie przeznaczanie całej audycji na monolog jednego kandydata. Kilkuminutowe audycje podczas których kandydat opowiada o swoich osiągnięciach i planach bardzo często są nudne i nużące. Brak chociażby krótkich przerw muzyki i prosta forma audycji powodują, że trudno wysłuchać wypowiedzi do końca. Tego typu audycje dominowały zwłaszcza w przypadku wspomnianych już audycji Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej-Unia Pracy z kampanii wyborczej do PE w 2014 roku.

Grzech 7. Kandydaci dopuszczani do prezentacji są nieprzygotowani

Brak przygotowania kandydatów dotyczy zarówno treści komunikatu, jak i formy. Audycje przed emisją muszą być akceptowane przez pełnomocników wyborczych poszczególnych komitetów, jednak z analizy nieodpłatnych audycji wyborczych wynika, że treści są kontrolowane jedynie pod kątem zbieżności z linią programową ugrupowania. Wydaje się, że w większości przypadków, zwłaszcza wśród kandydatów reprezentujących niewielkie ugrupowania o treści i formie decydują sami kandydaci. Wypowiedzi, nawet jeśli są wcześniej przygotowane, to sprawiają wrażenie nieprzemyślanych, nudnych, a przede wszystkim odczytywanych do mikrofonu. Często dochodzi do tego błędy dyktacyjne, co w przypadku wypowiedzi w radiu znacznie utrudnia odbiór komunikatu.

Podsumowanie

Pozostając przy terminologii sakralnej można by stwierdzić, że nie są to grzechy ciężkie, zważywszy na fakt, że wymienione błędy popełniane są podczas wykorzystywania jednego ze słabszych narzędzi komunikowania się kandydatów z wyborcami. Pamiętając jednak o bezwzględności rywalizacji wyborczej i o tym, że kandydat nigdy nie wie, przy pomocy jakich narzędzi ostatecznie przekona do siebie wyborców, marnotrawienie nieodpłatnego czasu antenowego należy traktować jako zmniejszanie szans na dobry wynik, a nawet ich zaprzepaszczenie. Pokuta w takim przypadku może być bardzo surowa – nowa szansa na zdobycie mandatu będzie dopiero za 4 bądź za 5 lat.

g. 21.10, nr 4, 5; 30.09.2011, g. 19.10, nr 2; 30.09.2011, g. 20.10, nr 1, 2; 30.09.2011, g. 21.10, nr 2, 5; 03.10.2011, g. 19.10, nr 1; 04.10.2011, g. 19.10, nr 4; 04.10.2011, g. 20.10, nr 2; 05.10.2011, g. 19.10, nr 2, 4; 05.10.2011, g. 20.10, nr 4; 05.10.2011, g. 21.10, nr 4; 06.10.2011, g. 19.10, nr 1, 2, 6; 06.10.2011, g. 20.10, nr 2, 3, 5; 06.10.2011, g. 21.10, nr 2, 4; 07.10.2011, g. 20.10, nr 3, 5; 07.10.2011, g. 21.10, nr 5.